

Sundheds- og Ældreministeriet

Holbergsgade 6

1057 København K.

sum@sum.dk / hte@sum.dk

Dato:

17-01-2018

Email:

aso@fysio.dk

Tlf. direkte:

3341 4635

Hørings svar til udkast til ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile

Danske Fysioterapeuter har med interesse læst høringsudkastet til ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile.

Danske Fysioterapeuter har indhentet bidrag fra Dansk Selskab for Fysioterapi, Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi, Dansk Selskab for Mekanisk Diagnostik og Terapi, Dansk Selskab for Muskuloskeletal Fysioterapi, Dansk Selskab for Sportsfysioterapi samt Dansk Selskab for Smerte og Fysioterapi.

-0-

Det foreslås, at kun læger må udføre akupunktur på brystkassen.

Skader ved akupunktur er heldigvis meget sjældne og opstår kun, hvis personen ikke er kompetent til at udføre akupunkturbehandlingen. Derfor mener Danske Fysioterapeuter:

- Intentionen om at fremme patientsikkerheden er god, men forslaget i sin nuværende form vil ikke opfylde dette formål. Der er solid viden om, at skader som følge af akupunkturbehandling udført af autoriseret sundhedspersonale f.eks. læger og fysioterapeuter primært skyldes faglig inkompetence som følge af utilstrækkelig uddannelse.
- I stedet for at gennemføre et virkningsløst forbud, der alene vil afskære patienterne fra at modtage akupunkturbehandling, foreslår Danske Fysioterapeuter, at der indføres krav til alle autoriserede sundhedspersoner om uddannelse på min. 250 timer. Det vil være til gavn for patientsikkerheden modsat nu, hvor der overhovedet ingen krav stilles.

- Forskning viser i øvrigt, at ikke-autoriserede behandlere er ansvarlige for den overvejende del af alvorlige skader på grund af akupunkturbehandling, og Danske Fysioterapeuter finder derfor, at akupunktur bør forbeholdes autoriserede sundhedspersoner.

Det foreslås, at osteopater autoriseres.

- Der er på nogle områder overlap mellem fysioterapi og osteopati. Derfor er det afgørende for Danske Fysioterapeuter, at retstilstanden for fysioterapeuter, der også ønsker at uddanne sig inden for osteopati gøres tydelig og klar.

-0-

Danske Fysioterapeuter har følgende uddybende kommentarer til høringsudkastet:

Autorisation af osteopater

Danske Fysioterapeuter vurderer, at det er af hensyn til patientsikkerheden er hensigtsmæssigt, at sundhedspersoner autoriseres, idet autorisationen er rammen til at sikre patienterne kvalitet og patientsikker behandling.

Mange fysioterapeuter bruger osteopatiske metoder som del af den fysioterapeutiske værktøjskasse, men Danske Fysioterapeuter har ikke viden på et niveau, der gør, at foreningen kan afgøre om osteopati, som videns- og praksisområde, er stort og eksklusivt nok til at nødvendiggøre og berettige til egen autorisation – og dermed også kunne lægges til grund ved patientklager, hvor den faglige standard skal vurderes.

Danske Fysioterapeuter er særdeles betænkelig over for den manglende gennemsigtighed, som foreningen vurderer eksisterer omkring uddannelsen til osteopat. Det gælder dels indhold og fagligt niveau, dels adgangskrav og udbydere. Den manglende gennemsigtighed betyder, at det reelt er svært at vurdere, om ansøgerne til autorisation lever op til det nødvendige faglige niveau. Der er flere og meget forskellige osteopati-uddannelser både i Danmark og i udlandet, nogle på højt niveau og andre ikke. Det vanskeliggør vurderingen, som er afgørende for patientsikkerhedsmæssige grunde, og som for tilsvarende uddannelsers vedkommende er givet af anerkendelsesdirektivet og Bologna-deklarationen.

Høringsudkastet rejser også spørgsmålet om dobbelt-autorisation. Nogle fysioterapeuter har taget hele eller dele af uddannelser i osteopati, og af hensyn til deres virke og patientsikkerheden er det væsentligt, at retstilstanden for de pågældende er tydelig. Helt grundlæggende skal autoriserede sundhedspersoner leve op til kravet i autorisationsloven om at udvise omhu og samvittighedsfuldhed. Hvilke faglige standarder gælder for en sundhedsperson med dobbelt autorisation, særligt i dette tilfælde hvor uddannelses- og vidensgrundlaget for osteopati ikke er umiddelbart gennemsigtigt. Danske Fysioterapeuter må bede om, at dette adresseres i det endelige lovforslag.

Danske Fysioterapeuter foreslår derfor, at arbejdet med at afdække og formulere uddannelseskravene til osteopat afsluttes, før der udstedes autorisationer. Dermed sikres såvel patientsikkerheden som den enkelte sundhedspersons faglige virke.

Øget patientsikkerhed ved nåleakupunktur på brystkassen

Danske Fysioterapeuter har i samarbejde med Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi udarbejdet hørings svar til lovforslaget.

Der er i Danmark ca. 250 fysioterapeuter, der har gennemført uddannelsen i akupunktur fra Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi. Det anslås, at de udfører minimum 125.000 akupunkturbehandlinger om året.

Over 200 fysioterapeuter er ved at tage uddannelsen i akupunktur.

Fysioterapeuter anvender typisk akupunktur til smertelindring som supplement til træning, for at vedligeholde funktionsevne og holde patienterne fysisk aktive og dermed sikre livskvalitet f.eks. tilknytning til arbejdsmarkedet.

Smerter i bevægeapparatet, spændingshovedpine og migræne er typiske diagnoser, som fysioterapeuter behandler med akupunktur.

Bedre patientsikkerhed ved akupunktur kræver grundig uddannelse, ikke supervision af læge

Det fremgår af høringsudkastet, at "Det er kendt, at akupunkturbehandling på brystkassen indebærer en potentielt livsfarlig komplikation i form af sammenklapning af en eller begge lunger. Denne komplikation kan indtræde, hvis akupunktur nålene sættes forkert, således at nålene ikke går parallelt med brystvæggen, men igennem brystvæggen og ind i lungevæggen".

At foretage sikker og forsvarlig akupunkturbehandling kræver grundig uddannelse, erfaring og vedvarende kompetenceudvikling.

Danske Fysioterapeuter har derfor også i efteråret 2017 opfordret Styrelsen for Patientsikkerhed til at se på uddannelserne i akupunktur generelt. Danske Fysioterapeuter foreslog styrelsen at stille krav om høj kvalitet og lødighed, ligesom vi stillede os til rådighed for en dialog om at skærpe reglerne om uddannelse i akupunkturbehandling. Vi har imidlertid ikke fået svar fra styrelsen på vores henvendelse.

Det er vores oplevelse bl.a. med baggrund i antal af patientklager, at langt de fleste autoriserede sundhedspersoner er ansvarlige, når de vælger at behandle med akupunktur. Men nogle behandlere – også sundhedspersoner – tror, at de kan tage et introduktionskursus på en eller to dage, og så er de kompetente til at anvende akupunktur. Der findes akupunkturkurser, der introducerer flere hundrede akupunkturpunkter på en weekend. Det er dybt problematisk, for om end risikoen er begrænset, så kan behandlingen være farlig.

Danske Fysioterapeuter anbefaler altid fysioterapeuter at uddanne sig, inden de behandler med akupunktur. Hvert år gennemfører 30-40 fysioterapeuter uddannelseskrav svarende til anbefalingerne fra Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi.

Akupunkturuddannelse for fysioterapeuter i Danmark, England og Sverige er identiske, og alle følger de internationale retningslinjer for sikker anvendelse af akupunktur (8).

Uddannelsen er tilrettelagt i overensstemmelse med almindelig faglig standard og sikrer dermed, at fysioterapeuter kan arbejde med omhu og samvittighedsfuldhed og leve op til kravet om patientsikker behandling. Danske Fysioterapeuter finder derfor, at der bør således stilles krav om minimum 250 timers akupunkturuddannelse for alle autoriserede behandlere, der ønsker at anvende akupunktur i deres behandling. Dette vil være en markant skærpelse fra ingen krav om uddannelse til krav om kompetencegivende uddannelse. Herudover bør alle akupunktører forpligtes til at følge de finerede sikkerhedsretningslinjer for akupunktur (8,13).

Danske Fysioterapeuter opfordrer derfor til, at man fravælger forbud og eneret for læger – og i stedet af hensyn til patientsikkerheden stiller krav til behandlernes uddannelse og kompetencer i akupunktur.

Behandling med akupunktur kræver autorisation

Autorisationen stiller krav til sundhedspersonen om at arbejde med omhu og samvittighedsfuldhed, indhentelse af samtykke, informere om komplikationer, journalføring m.v. Og væsentligst: Autoriserede sundhedspersoner er under tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Af høringsudkastet fremgår, at patienter med symptomer på sammenklapning af lungen, straks skal tilses af en læge.

Dette er netop del af det risikobaserede tilsyn af fysioterapeuter, hvor et af målepunkterne om screening for alvorlig patologi og opfølgning på fund af alvorlig patologi sikrer, at fysioterapeuten skal kunne redegøre for, hvordan der opfølges op på fund af alvorlig patologi, herunder at sende patienten til læge, hvis der er behov for det.

Når fysioterapeuter behandler med akupunktur på brystkassen, skal de kende til, at punkteret lunge er en potentielt livsfarlig komplikation. Derfor skal fysioterapeuten selvfølgelig kunne redegøre for, at han sender patienten direkte til læge, hvis symptomerne på punkteret lunge opstår. Dette er målepunktet med til at sikre.

For at sikre at fysioterapeuter er særligt opmærksomme på skærpet informationspligt ved akupunkturbehandling, blev der i målepunktet om information og informeret samtykke til behandlingen, henvist til Sundhedsstyrelsen vejledning (1999) om indførelse af nye behandlinger i sundhedsvæsenet. I vejledningen fremgår det, at "ved anvendelse af nye behandlinger, såvel i forskningsmæssigt regi, som uden for et sådant, er der en skærpet informationspligt".

Autoriserede sundhedspersoner har pligt til at arbejde med omhu og samvittighedsfuldhed, er pligtige til at indhente patientens informerede samtykke til behandlingen, at informere om komplikationer til behandlingen, at journalføre udførte behandling osv., og er – ikke mindst – under styrelsens direkte tilsyn.

Dette medfører samlet set, at patientens rettigheder om sikkerhed er bedre sikret ved akupunkturbehandling udført af en autoriseret sundhedsperson, end ved akupunkturbehandling hos en ikke-autoriseret person.

Vi opfordrer derfor til, at akupunkturbehandling forbeholdes autoriserede sundhedspersoner.

Skader ved akupunktur er heldigvis meget sjældne og opstår kun, hvis personen ikke er kompetent til at udføre akupunkturbehandlingen

Bivirkninger og skader i forbindelse med akupunktur har en meget lav incidens sammenlignet med andre behandlinger.^{1,2}

Et systematisk review har vist, at bivirkninger og skader kun forekommer i 0.02-0.1% i forhold til antallet af behandlede patienter, hvoraf mindre end 0.001 % er alvorlige skader med organtraumer og død til følge.^{3,4}. Der er tale om data på mere end 2 millioner konsultationer.

Systematiske litteraturstudier konkluderer samtidigt, at skader primært skyldes faglig inkompetence og manglende uddannelse, samt at ikke-autoriserede alternative akupunktører repræsenterer den overvejende del af de alvorlige skader⁵.

Alvorlige skader påført af læger, kiropraktorer og fysioterapeuter i Danmark er kendt fra medierne, men der er ikke forskning, der viser hvor mange.

Efter det til Danske Fysioterapeuters oplyste har de to fysioterapeuter, som er involveret i verserende sager (der *ikke* har haft dødelig udgang), ikke haft en tilstrækkelig akupunkturuddannelse på 250 timer, ligesom retningslinjerne for sikker anvendelse af akupunktur ej heller er blevet fulgt.

Andre landes regler for akupunktur

Danske Fysioterapeuter har via vores søsterorganisationer indsamlet opdateret viden om, hvorledes akupunktur er reguleret i Sverige, Norge og Island.

¹ Fan AY, Miller DW, Bolash B, Bauer M, McDonald J, Faggert S, m.fl. Acupuncture's Role in Solving the Opioid Epidemic: Evidence, Cost-Effectiveness, and Care Availability for Acupuncture as a Primary, Non-Pharmacologic Method for Pain Relief and Management-White Paper 2017. J Integr Med. november 2017;15(6):411–25.

² Qaseem A, Wilt TJ, McLean RM, Forcica MA, Clinical Guidelines Committee of the American College of Physicians. Noninvasive Treatments for Acute, Subacute, and Chronic Low Back Pain: A Clinical Practice Guideline From the American College of Physicians. Ann Intern Med. 4. april 2017;166(7):514–30.

³ Rossi EG, Bellandi T, Picchi M, Baccetti S, Monechi MV, Vuono C, m.fl. Patient Safety in Complementary Medicine through the Application of Clinical Risk Management in the Public Health System. Med Basel Switz. 16. december 2017;4(4).

⁴ Witt CM, Pach D, Brinkhaus B, Wruck K, Tag B, Mank S, m.fl. Safety of acupuncture: results of a prospective observational study with 229,230 patients and introduction of a medical information and consent form. Forsch Komplementarmedizin 2006. april 2009;16(2):91–7.

⁵ He W, Zhao X, Li Y, Xi Q, Guo Y. Adverse events following acupuncture: a systematic review of the Chinese literature for the years 1956-2010. J Altern Complement Med N Y N. oktober 2012;18(10):892–901.

For alle landes vedkommende gælder det, at fysioterapeuter kan give akupunktur på brystkassen uden supervision af læge. I Sverige, Norge og Island er der ikke krav til uddannelse i akupunktur.

Såfremt høringsudkastet bliver virkelighed, vil fysioterapeuter i Danmark være undergivet markant anderledes regler end i de øvrige nordiske lande uden styrkelse af patientsikkerheden.

Afsluttende kommentarer

Vi opfordrer til, at fysioterapeuter i Danmark bevarer samme status med hensyn til retten for at anvende akupunktur som fysioterapeuter i andre lande. Det vil være et stort tilbageskridt for patienternes adgang til akupunkturbehandling, hvis der sker denne indskrænkning i fysioterapeuternes faglige og professionelle virke. Akupunktur udført af fysioterapeuter foregår på sygehuse, men også i kommuner og i praksissektoren. Det vil være problematisk og i mange tilfælde umuligt at få tilknyttet en læge, der skal supervisere behandlingen. Dermed vil patienterne opleve et forringet sundhedstilbud.

Der har i medierne været omtale af én sag med dødelig udgang på grund af en punkteret lunge. Dette er selvsagt tragisk. Det er dog ikke grund til at stoppe veluddannede sundhedspersoner, der kan udføre behandlingen uden unødigt fare for patientsikkerheden.

Danske Fysioterapeuter og Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi opfordrer derfor ministeriet til at bevare fysioterapeuters ret til behandling med akupunktur uden forbehold men med skærpelse af kravet til uddannelse og faglig standard.

Høringsudkastet berører også udvidet virksomhedsområde for tandlæger, afskæring af administrativ klageadgang samt ændring af betingelserne for tvangstilbageholdelse på sygehuse – til dette har Danske Fysioterapeuter ikke kommentarer.

Danske Fysioterapeuter står naturligvis til rådighed, såfremt der er spørgsmål eller ønskes uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Tina Lambrecht
Formand